

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 17. septembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 107.

Pogajanja z Bolgarijo.

V beograjskih diplomatskih krogih smatrajo kot verjetno, da sestanek med dr. Marinkovićem in bolgarskim zunanjim ministrom Burovom zaenkrat ne bo imel dalekosežnih posledic. Šlo je le za gotove točke, kojih uresničenje je predpogoj političnega približanja. Sem spada urejeni gospodarski promet potom trgovske pogodbe. Zdi se, da se bodo pogajanja za trgovsko pogodbo kolikor mogoče hitro pričela. S stališča praktičnega gospodarstva bi ta pogodba trenutno ne imela posebnega pomena, ker je blagovni promet med Jugoslavijo in Bolgarijo vsled podobnih gospodarskih razmer precej majhen. Večji bi bil gospodarsko-politični pomen, kajti sedaj med balkanskimi državami ni še nobenih trgovskih pogodb, razen parafirane, a še ne ratificirane trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Albanijo.

Za svoje balkanske sosedje — razen za Albanijo — Jugoslavija še nima tega najvažnejšega orodja normalnega gospodarskega razmerja. Pogajanja z Grško se že zmeraj zavlačujejo. Grki sicer zagotavljajo, da bodo pogajanja v najbližji bodočnosti končana in parafirana. Z Rumunijo se doslej o trgovskih pogajanjih niso niti misli izmenjale, in tudi na pogajanja s Turčijo se šele sedaj pripravljamo. Če bi se pogajanja z Bolgarijo hitro pričela, bi bila mogoče ta trgovska pogodba prva pod streho, tembolj ker bi se začela pogajanja kaj hitro lahko zaključila. Med obema državama ni namreč glede izmenjave blaga nobenih takih težkih problemov, ki bi zahtevali dolgo botanje.

Tudi Bolgarija nima z ostalimi balkanskimi državami še nobenih urejenih trgovskih razmer. Glede trgovskih pogodb je Bolgarija sploh zelo zaostala in ima danes od važnejših dežel sklenjeno trgovsko pogodbo samo z Nemčijo. Pogajanja z Grčijo so se res že lani zaključila, a tudi med tema dvema deželama se nekatera vprašanja niso mogla zadovoljivo rešiti, zlasti ne vprašanje uvoza moke; že večkrat naznanjeno ratifikacijo pogodbe so zmeraj spet odložili. Tudi s Turčijo se pogaja Bolgarija o sklepu trgovske pogodbe, a tudi tukaj so se pojavile resne težkoče, ki potek pogajanj zadržujejo.

Gospodarski promet Jugoslavije z Bolgarijo je bil doslej zelo majhen. Uvoz iz Bolgarije v Jugoslavijo je znašal samo 12 milijonov dinarjev, 0.14% vsega našega uvoza; izvoz iz Jugoslavije v Bolgarijo je bil nekaj večji, 73 milijonov dinarjev, a še zmeraj samo 0.86% našega izvoza. Iz Bolgarije smo dobili leta 1925 samo tri blagovne vrste v vrednosti a nad 1 milijon dinarjev, in sicer za 5½ mil. dinarjev premoga, za 1.100.000 Din volne in za 1.300.000 Din železa. Najvažnejši izvozni predmeti v Bolgarijo so bili pšenica (41 mil. dinarjev), moka (18 mil. dinarjev), železnina (5 mil.) in papir (3½ mil. dinarjev).

Politično približanje in definitivna trgovska pogodba bi pa kljub podobnim gospodarskim razmeram medsebojno trgovino gotovo zelo dvignila. Kakor rečeno, je pa glavni pomen trgovske pogodbe na gospodarsko-političnem polju in bi taka pogodba na vse strani izredno vplivala ter politič-

no-gospodarsko važnost Jugoslavije in Bolgarije izredno pomnožila in utrdila.

Kot glasilo gospodarskih krogov, se bo »Trgovski list« slej kot prej intenzivno zavzemal za to, da pride čim prej, do definitivne ureditve gospodarsko-političnih odnošajev med našo državo in Bolgarijo, ker smo globoko prepričani o velnkanskem pomenu take pogodbe.

ODPRAVLJANJE KROŠNJARSTVA V BUKARESTU.

V Bukareštu zelo razširjeno krošnjarstvo se polagoma odpravlja, dasi je bil ta način trgovine za bucareške gospodinjke mnogo bolj prikladen, kot je n. pr. nakupovanje Američank, ki opravljajo ta svoj gospodinjski posel potom telefona. Na vse zgodaj se odpravijo taki trgovci-krošnjarji s svojim raznovrstnim blagom: od kruha in sadja do petroleja in kuriva, po bucareštanskih ulicah. Tak trgovec, ki ga imenujejo »negustor«, prenaša na ramenih velike košare in vreče, pa vam na vse mogoče načine ponuja zelenjavo, sadje, meso, jajca in sto drugih reči. Nekateri »negustorji« prodajajo celo že pripravljene jedi, kot pecivo in drugo. To pa so oblasti prepovedale, ker taki negustorji niso nič kaj pazili na snago in higieno. Našli so se celo nekateri taki krošnjarji, ki so imeli kužne bolezni in so jih preko svojega blaga prenašali na druge ljudi. Sploh je tak način prodajanja zelo nehygieničen. Oblasti stavijo takim krošnjarjem in njihovemu poslu vedno večje ovire, tako da bo krošnjarstvo v Bukareštu kmalu izginilo. Bukareška občina namerava v to svrhu zgraditi tudi več tržnic (tržnih lop).

Če se na Rumunskem krošnjarstvo odpravlja, se pri nas nasprotno pospešuje. Navzlic stalnim protestom vseh organizacij se krošnjarstvo ne da omejiti. Ta bolezen se je celo tako razpasla, da so začeli v zadnjem času celo domači trgovci ponujati blago od hiše do hiše. S to vrsto barantanja se predvojni trgovec gotovo ne bo pečal, zahtevati pa smemo, da obrtne oblasti take izrastke tudi pri drugih temeljito odpravijo!

* * *

SPRIČEVALA O IZVORU BLAGA.

Pri izvozu našega blaga v Turčijo, so zahtevali doslej turški konzulati pri nas, da morajo biti spričevala o izvoru blaga, izdana in podpisana od trgovsko-inobrotniških zbornic, obenem tudi vidirana od našega ministrstva trgovine in industrije in potem še posebej od našega ministrstva inostranih del. Ker je ta procedura povzročala našim izvoznikom mnogo truda in stroškov, je ministrstvo inostranih del na intervencijo gospodarskih zbornic doseglo pri turških oblastvih, da se postopanje poenostavi in da spričevala, izdana na tujem jeziku od naših zbornic, sprejmejo turški konzulati neposredno brez vidiranja ministrstev.

* * *

POSPEŠEVANJE DOMAČE PRODAJE.

Vse države gledajo na to, da domačo prodajo dvignejo. O Nemčiji in o Avstriji smo že pisali. V Italiji je vladujoča stranka tuje blago, če ga Italija sama izdeluje, iz trgovin sploh že skoraj popolnoma pregnala. Pogoji za dajatve javnim korporacijam in onim uradom, ki jih konstitira država ali občina, obvezujejo te

korporacije z grožnjo zapora, da morajo dati domačemu izdelku zmeraj prednost. V Švici obstoji v prvi vrsti zasebna propaganda, ki ima pa že lepe uspehe. Prav tako ima velike uspehe akcija francoske tozadevne zveze. V Angliji je že davno započelo gibanje v prilog porabe domačega blaga; vsako leto pred Božičem vprizorijo nakupovalni teden, kojega izlozniki se zavežejo, da bodo prodajali le domače blago. Zmeraj bolj zahtevajo pri blagu označbo dežele, odkod je doma, da konsumenti potem ne kupijo. Pri javnih dajatvah spričo visoko razvitega narodnostnega čuta Angležev drugi komaj pridejo v poštev. Propaganda nekaterih držav bo zdrnila tudi druge.

Kako pri nas? V pospeševanje domače prodaje se izročajo največje državne dobave inozemskim tvrdkam!

Avstrijska gospodarska konjunktura.

Dr. W. Loewenfeld, tajnik glavne zveze avstrijske industrije, govori o njeni konjunkturi:

V zadnjem času se množijo optimistična mnenja o splošnem našem gospodarskem položaju in zlasti o položaju industrije. Poglejmo, če je optimizem opravičen.

Najbolj očividni in najbolj razveseljujiv moment, po katerem lahko sklepamo na trajno boljšanje konjunktura, je nazadovanje brezposelnosti. Število podpor, od februarja naprej trajno padajoče, je po uradnih izkazih doseglo v avgustu s ca 135.800 najnižji znesek v zadnjem poldrugem letu. To je pa sezonski pojav. Ker se je pa v zadnjih letih avstrijska industrija zmeraj bolj racionalizirala, nam dovoljuje novo sprejemanje delovnih

moči vsekakor sklepanje o nekem poživljenju zaposlenosti.

Nadaljni važen in statistično izražen znak konjunktura tvori trgovska statistika. V prvem letošnjem polletju se je v primeri z lanskim letom vrednost uvoza dvignila za ca 6 odstotkov in sicer pri industrijskih predmetih bolj kot pri živilih, kar je bolj razveseljivo; vrednost izvoza se je dvignila skoraj za ca 10 odstotkov, vrednost tovarniškega eksporta za ca 10 odstotkov. Pasivni saldo trgovske bilance se je za ca 7 odstotkov zmanjšal, izkazuje pa še zmeraj na leto preračunjen, ca 1 milijardo šilingov. Julij se je sicer nekoliko poslabšal, kar se pa more deloma razložiti tudi po političnih dogodkih, tako da zunanja trgovina tega meseca za splošno presojo ne pride dosti v poštev. Trgovsko-politično je bilo malo sprememb; carinski spor s Čslav. je poravnal, od novega dogovora pričakujemo marsikakšno spodbudo za bodočnost. Pogodba med Francijo in Nemčijo nam nudi nove izgleda, deloma vsled najvišje ugodnosti (Meistbegünstigung), deloma vsled pričakovane revizije avstrijskih gospodarskih dogovorov z Nemčijo in Francijo.

Pičli produkcijsko-statistični podatki, s katerimi razpolagamo, ne kažejo za prvo polletje posebnega dviga. Po raznih poročilih se je produkcija v prav zadnjem času v mnogih strokah poživila, zlasti v železni in kovinski industriji, v strojništvu in v predilništvu bombaža. Blagovni promet zveznih železnic izkazuje povišek napram prvemu lanskemu polletju, a nazadovanje napram drugemu lanskemu polletju. Poročila o prometu male trgovine in o tujem prometu se glasijo ugodneje. Insolvenčna številka ne priča o temeljitem preokretu; število sodnih

Danes se otvori Pokrajinska razstava „LJUBLJANA V JESENI“.

Otvoritev pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« se vrši danes v soboto, 17. t. m. ob pol 10. uri predpoldne. Blagajne se odpro ob pol 11. uri predpoldne, tako, da je obisk razstave omogočen že dopoldne.

Zanimanje kralja za Pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni«. Predsedstvo velesojma je prejelo od dvornega maršalata sledeče pismo: »Bled, dne 12. septembra. Njegov Veličanstvo Kralj bi z velikim zadovoljstvom pregledal Pokrajinsko razstavo, katera sodeč po pripravah, ne bo zaostajala za lanskeletno, toda ne more še reči, če Mu bo to mogoče. Na vsak način želi Njegovo Veličanstvo Kralj prirediteljem najboljši uspeh, v katerem bodo oni imeli najlepšo nagrado za svoj trud. Minister Dvora.

Gledališka razstava. Poziv, ki ga je razposlalo vodstvo razstave takoj ob začetku priprav, je bil tako kronan z uspehom, da je ogromen paviljon »K«, kjer se razstava vrši, napolnjen z materijalom. Skoraj dve tretini poslanega so morale biti presejane in odstavljene. Maribor, Ptuj se je odzval: prvi z prekrasnimi kostumi, drugi z interesantnim tiskanim materijalom. Internacijska unija igralcev, ki polaga takim priredit-

vam največjo važnost, se je odzvala z gledališko literaturo vse Evrope, kjer so v njej včlanjene vse igralske organizacije. Ves aparat, ki je za kratko odmerjen čas predpriprav ogromen, je posloval brezhibno in obeta uspeh. Aranžma prostora, ki ga vodi inž. Fatur, je spretno urejen in daje pregled. Vodstvo razstave je v rokah g. prof. O. Šesta. — Tekom razstave se bodo vršila vodstva, katerih točni datum bo pravočasno objavljen.

Med na razstavi. Prilikom »Pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« se priredi tudi lepo čebelarstvo razstavo. Mnogo pristnega medu bo po zmerni ceni na razpolago. Prosimo interesente - kupce, da prinesejo na razstavo seboj posode, da jim ni potreba plačevati kozarcev.

Opozorjamo, da je upravičen vsak posestnik gledališke razstave na sejmšču v paviljonu »K« do 20 odstotnega popusta na vstopnicah za opero in dramo v času od 17. — 26. septembra. Pri vstopu na gledališko razstavo dobi listek, na podlagi katerega dobi pri blagajnah gledališča 20 odstotni popust. Predprodaja vstopnic za opero in dramo se vrši v paviljonu gledališke razstave.

Vinski oddelek in mali prater je dostopen tudi po 6. uri zvečer proti malenkostni vstopnini 3 Din.

Trgovci in nameščenci, pristopajte Trgovskemu dobrodelnemu društvu „Pomoč“ v Ljubljani!

Informacije in vpis pri Gremiju trgovcev.

poravnjav in konkurzov je v februarju sicer nekoliko padlo, se je pa v juliju spet dvignilo, število poravnalnih postopanj je bilo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta za ca 8 odstotkov višje kot lani. Indeks veletrgovine po izkazu Statističnega urada še ni dosegel nivoja od začetka leta 1925, se je pa od nizkega stanja pred petimi četrtletji dvignil za ca 14 in pol odstotkov. Zavod za konjunktorno raziskovanje zaznamuje od leta 1923 ter od pomladi 1926 naprej približno 6 odstotni dvig, ki se kaže letos od aprila sem. Stroški življenja so se tekom zadnjih dveh let za ca 10 odstotkov podražili, mezde označajo v splošnem kot precej stabilne.

Nekoliko ugodnejši je položaj denarnega in glavnicega trga. Obrestno mero so v času velike denarne likvidnosti v februarju znižali na 6 odstotkov in se je držala na tej višini. Zastano je bila celo na višini nemške obrestne mere — do druge polovice julija, ko so jo vsled že znanih vzrokov zopet dvignili, za cel odstotek. Zopetna vzpostavitev miru po julijški rabuki in zboljšanje denarnih razmer sta kljub bližajoči se jeseni z njenimi velikimi zahtevami omogočila znižanje obrestne mere za pol odstotka. Ker so se v zvezi s tem znižali tudi bančni pogoji, so se pocenili kreditni stroški produkcije, čeprav so absolutno še zmeraj dosti visoki, da otežkočajo večje investicije in konkurenco z inozemstvom. Varčevalnost raste, hranilne vloge so presegle eno milijardo šillingov, kar je vsekakor velik napredek v tvorbi novega kapitala. Borza se je sicer malo poživila, o kakšnem večjem emisijskem delovanju pa ni govora. Zato je industrija manj navezana na dotok trajnega lastnega kapitala kot na bolj ali manj kratkoročne drage kredite.

Ne moremo torej zanikati nekoliko ugodnejšega položaja nekaterih produkcijskih panog, ogibati se pa moramo poslošenja in pretiravanja in ne smemo preveč zidati na nadaljni razvoj. Zboljšanje je predvsem posledica svetovnotržišnih razmer; saj sta imeli v prvi vrsti Nemčija in Unija dobro konjunkturo, hitra prodaja konkurenčnih dežel je trge razbremenila. Ta dvig Avstrije pa vsekakor zaostaja za napredkom drugih dežel, zlasti naših sosedov. Sicer pa marsikakšni krogi pričakujejo skorajšnjega konca visoke konjunkturo v drugih deželah in bi mogli nazaj tekoči valovi zagrabiti slednjič tudi nas. Če se je v nekaterih industrijskih panogah pojavilo močnejše poživljenje, so k temu bistveno in ne v zadnji vrsti pripomogle spojitve obratov; številna podjetja so se zelo omejila, ali pa so jih popolnoma opustili. Ne smemo pa prezreti, da tudi močnejše izrabljanje obratovalne kapacitete pri nizkih cenah in velikih produkcijskih stroških še zmeraj ne prinašajo zadostne rentabilnosti.

Vsekakor vzbuja pozornost dejstvo, da se eksport — vsaj po številkah trgovske statistike — ni bistveno dvignil. Kljub vednemu govorjenju o maj-

hni nakupni moči prebivalstva mora biti povpraševanje domačih konsumentov torej vendarle večje: to je gibanje, ki ga moramo gojiti in sicer s propagando domače prodaje s tem, da dajemo domačim izdelkom prednost. Kajti domači trg, ki more veliko kupiti, je znamenje dviganja splošnega gospodarskega položaja in sigurna podlaga za domačo produkcijo. Trajno zboljšanje industrijske konjunkturo bi zahtevalo še več drugih predpogojev, v prvi vrsti politični mir, znižanje personalnih stroškov, znižanje davčnih bremen, zvišanje delovne intenzitete, pospeševanje podjetniškega duha in trgovsko - politični preokret po vsem svetu.

SLADKOR.

Poročali smo že, da hočejo na Kubi produkcijo sladkorja omejiti: Ta vest je na sladkorne trge seveda zelo vplivala. Mislijo pa, da se bo omejitev težko dala izpeljati, ker bi zadela na hud odpor Zedinjenih držav. Sicer bodo pa že ti dnevi prinesli odločitev; bila bi velikega pomena za razvoj mednarodne sladkorne trgovine. Še nekaj drugega je prinesel pretekli teden. Francoska vlada je odredila, da je eksport sladkorja iz Francije s 1. oktobrom prost. Ta odredba je posledica zvišane sladkorne francoske produkcije, ki bo znašala 821.000 ton rafiniranega sladkorja, dočim je dala lani 650.000 ton. Kot podlago sladkorne cene v Franciji so vzeli doslej importno pariteto; z oprostitvijo eksporta bo postala tudi eksportna pariteta, vendar ne merilo za višino cen na pariškem trgu.

Lepo solnčno vreme v Evropi so označali splošno kot ugodno za razvoj sladkorne pese; iz dosedanjih analiz pese se vidi zlasti dober razvoj sladkorne vsebine. A čuli so se tudi že glasovi o pričujoči suši, ki ni vplivala dobro. Čehi se najbolj pritožujejo, ker jim je vsled cenene domače konkurence na Angleškem angleški trg skoraj popolnoma zaprt. Pogajanja za ustanovitev češkoslovaškega sladkornega kartela še dosedaj niso privedla do zaključka, in vlada zato glede domačega trga v bodočnost še velika negotovost.

* * *

DAWESOVA ANUITETA.

Generalni agent za reperacijska plačila javlja, da je z vplačilom 1. septembra v znesku 55 milijonov zlatih mark potom Nemške državne železniške družbe plačala Nemčija za tretje leto strokovnjaškega načrta preračunjeno anuiteto v znesku 1500 milijonov zlatih mark. Torej je Nemčija v polnem obsegu in točno plačala vse, kar je morala plačati v tretjem letu Dawesovega reperacijskega načrta. Od nakazanih zneskov tretjega leta anuitet se je glasilo 49.45% na inozemske valute napram 35.35 odstotkom v drugem anuitetnem letu. Nakazila potom zlatih mark so znašala v tretjem anuitetnem letu 50.55% vseh nakazil, dočim so znašala fa nakazila v drugem anuitetnem letu 64.65 odstotkov. Ob zaključku tretjega anuitetnega leta, ki je

trajalo od 1. septembra 1926 do 31. avgusta 1927, je bilo v blagajni reperacijskega agenta 185 milijonov mark; 182 milijonov jih je došlo v zadnjem tednu anuitetnega leta.

* * *

ŠVEDSKI IZVOZ KAPITALA.

Enkrat smo že pisali o tem. Izvoz švedskega kapitala zelo hitro raste; v prvih letošnjih sedmih mesecih so eksportirali celih 130 milijonov šv. kron kapitala, ki so ga naložili v inozemskih industrijskih listinah in obligacijah. Mnogo strokovnjakov, med njimi znani profesor Cassel, pozdravlja izvoz kapitala kot znak gospodarskega dviga Švedske. Drugi zopet opozarjajo na nevarnosti, obstoječe v tem, da švedski lastniki kapitala na ta način podpirajo tuja industrijska in druga gospodarska podjetja, in da preostanejo vsled tega tem manjši zneski za izgradbo in pospeševanje domačih podjetij enakega značaja. In res se ne more tajiti, da potrebuje Švedska za smotno in strokovnjaško izrabljanje svojih velikih naravnih zakladov neprestano novega naložnega in obratnega kapitala; zlasti gre tukaj za surovine potom gozdov, rudnikov, slapov, močvirij itd. Vsled neprimerno velikega eksporta kapitala se zmanjša konkurenčna zmogljivost švedske industrije, ker se zmanjšajo sredstva, za domače namene razpoložljiva. Vidimo tukaj jako tehtne razloge proti eksportu kapitala, dočim je večina prepričana, da je eksport denarja finančno prav dobro znamenje. Kakor v Ameriki.

* * *

MILIJONSKA DOLARSKA POSOJILA.

Med posojili, o katerih se vodijo v zadnjem času pogajanja z newyorškimi velebankami, nas zanimajo zlasti sledeča: 120 milijonov dolarjev za Avstrijo, 50 milijonov dolarjev za Bolgarijo, 45 milijonov dolarjev za Grčijo. Znana banka I. P. Morgan and Co bo vrnila 15. oktobra 4.250.000 dolarjev Dawesovega posojila. O avstrijskem posojilu beremo: Gre seveda zanekrat samo za tipanje, da se spozna sedanje razpoloženje na ameriškem denarnem trgu in posebej še pri newyorških velebankah. Novo avstrijsko posojilo potrebuje odobrenja kontrolnega odbora, ki se sestane na posvetovanje šele v oktobru v Londonu.

Ljubljanska borza.

Tečaj 16. septembra 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13:505	13:535
Curij 100 fr.	1094—	1097—
Dunaj 1 šilling	7:9925	8:0225
London 1 funt	275:90	276:70
Newyork 1 dolar	56:64	56:84
Pariz 100 fr	222—	224:28
Praga 100 kron	168:02	168—
Tret 100 lir	308—	310—

Razširjajte »Trgovski list«!

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

V društvenih pravilih se navadno pooblašča za zastopstvo društva na zunaj predsednik ali njegov namestnik; v važnejših denarnih stvareh se zahteva poleg tega še sodelovanje blagajnika in tajnika. Pri gotovih odtujitvah ali obremenitvah društvene imovine ne smejo ti funkcionarji odločevati po svoji volji, ampak so vezani na sklep odbora ali občenega zbora izvršen s kvalificirano večino. Ako se teh predpisov ne drže, tvegajo neveljavnost dotičnih pravnih opravil, ne glede na regresne pravice, ki jih ima društvo zoper nje za vso morebitno škodo.

8. Izraževanje društvene volje.

V zvezi z ravnokar omenjenim odstavkom je določba § 4. črka f. dru-

štvenega zakona, ki govori o pogojih veljavnih sklepov, odpravkov in oglasov. Tudi te določbe so potrebne za jasnost, varnost in določnost vseh aktov, s katerimi izraža društvo svojo voljo in s katerimi posega več ali manj globoko v pravno in prometno življenje.

Tu je dvojje vpoštevati:

1. Način, kako se ustvarja društvena volja in

2. način, kako se ta društvena volja formalno izraža na zunaj.

Prva točka nas vodi na društveni zbor in v društveni odbor. Društvena pravila morajo vsebovati določbe, kdaj in pod katerimi pogoji se smejo smatrati sklepi društvenega zbora ali društvenega odbora za veljavne. Tu je zopet paziti na dvojje momentov:

a) na število društvenikov, odnosno odbornikov, ki ustvarjajo društveno voljo.

b) po kakih načelih se smatra izražena volja tega števila za društveno voljo.

Ad a). Koliko društvenikov mora

biti navzočih, da lahko store kak sklep, to je prepuščeno popolnoma društvenim pravilom. Pravila določajo tu po navadi število članov ali določne odstotke celokupnega članstva, pod katerimi se sploh ne more veljavno sklepati. Posebno velja to za odborne sklepe, dočim se pri občnih zborih, ako ne gre za posebno važne zadeve, navadno pristavi določba, da se, ako bi bil sklicani občni zbor vsled nezadostnega števila ne-sklepčen, lahko pol ure ali eno uro ali en dan pozneje brez posebne formalnosti vrši na istem kraju drugi občni zbor brez ozira na število društvenikov. Ta določba postane, ako se primerno ne zavaruje in omeji, lahko nevarna za društveno imovino, za smer njegovega nadaljnjega delovanja, da celo za njega obstoj. Malenkostno število društvenikov tu lahko izglasuje dalekosežne sklepe, ki so v stanju oškodovati društvo v materijelnem in idealnem oziru. Zato imajo v novejšem času pravila mnogokrat določbe, da se na takih nadomestnih shodih ne sme sklepati niti o spre-

Izpolnitev nemogoča? — Odgovornost za konvencionalno kazen iz naslova odškodnine.

(Sodne odločbe.)

Dobavna pogodba se je sklenila tako, da je prodajalec dolžan dobaviti do 25. septembra 1924 10 vagonov drv na postajo V. ali S., da jih tu naloži na vagone v svrhu izvoza v Švico, da kupec tukaj drva prevzame in jih plača, ko so naložena na vagone.

Ker pa prodajalec pogodbe ni izpolnil in drv tudi v naknadnem roku ni dobavil, povzročil mu je škode za 5000 Din, ki bi jih bil kupec pri teh drvih zaslužil, ker je bil drva po 150 dinarjev za sežen draže naprej prodal, in pa še 10.000 Din, ki jih je moral plačati svojemu odjemalcu K.-ju, s katerim se je bil dogovoril, da mu plača odškodnine 1000 Din od vagona, če mu drv do 25. septembra ne dobavi.

Tožbenemu zahtevku za skupaj 15.000 Din ugovarja toženec v glavnem, da na tovrstne liste, doposlane mu za izvoz drv v Švico, drv ni bilo dovoljeno naložiti, ker je bil izvoz v Švico na postajah V. in S. prepovedan. O tem je tožitelja obvestil, tožitelj je pa kljub temu zahteval pogojeno dobavo drv, češ, da mora biti izvoz v Švico dovoljen. Radi prepovedi pa je potem s pismom 16. septembra tožniku pogodbo storniral, ker se ne da izpolniti. Tudi ugovarja, da so se dobila taka drva povsod, kjerkoli bi tožnik hotel, in sicer za isto ceno kakor se je med njima pogodila.

Pravno sodišče je obsodilo toženca po tožbenem zahtevku. — Iz korespondence je razvidno, da je tožitelj 7. septembra poslal tožencu en tovrstni list in mu naznanil, da pride s svojim kupcem sam k prevzemu in da se drva takoj plačajo, ko bodo v vagonih. Toženec pa mu je dne 10. septembra javil, da na doposlani mu tovrstni list ne dobi vagona, ker je izvoz v Švico prepovedan. Isto je potrdil v pismu z dne 14. septembra, češ, da mu je postajni načelnik v V. povedal, da je izvoz drv v Švico prepovedan, in je pozval, naj pride kdo drva prevzemati in izplačati, potem dobavi vsak dan po en vagon. Na brzojavno pospešitev je pa 16. septembra tožniku pismo javil, da je odstopil od pogodbe, ker je izvoz v Švico prepovedan in je dobava iz tega razloga neizvedljiva. — Toženec je torej odstopil od pogodbe še pred pretekom dogovorjenega dobavnega roka in ne da bi dal naknadni rok. Ta odstop je pa nezakonit, ker tožnik s prevzemom in plačilom drv sploh še ni bil v zamudi (čl. 342., 354. trg. zak.) in ker toženec pred odstopom tožitelju ni dal z naknadnim rokom prilike, da bi eventualno svojo zamudo popravil (čl. 356. trg. zak.). Toženčevo sklicevanje na prepoved izvoza drv v Švico nima pravnega pomena, ker je bil zavezan dobaviti le franko vagon V. ali S., in je bila stvar tožnika, da omo-

membri pravil, niti o obremenjenju in odtujitvi društvene imovine, niti o razhodu društva, ampak da se zahteva za vse take sklepe kvalificirano število članov, ki zopet sklepa s kvalificirano večino.

Kdaj se smatra občni zbor za sklepčen? Naravno, da mora biti na občnem zboru, vsaj toliko društvenikov navzočih, kakor jih zahtevajo pravila za sklepčnost odbora. Ako bi si usvojili stališče »tres faciant collegium«, torej da zadostuje troje članov, bi prišli do nemogočih posledic, da sklepa manj društvenikov o važnih društvenih stvareh, kakor pa odbornikov, ki o teh stvareh ne smejo sklepati.

Ad b). Navzoči društveniki ali odborniki izražajo svoje mnenje na različne načine in v različnih smereh. Katero mnenje naj obvelja? Kakor že preje omenjeno, velja skoraj povsod načelo večine. Načelo, da bi kaka, čeprav kvalificirana manjšina odločala o vseh skupnih zadevah, pri nas v društvenem življenju ni prodrlo.

(Dalje prihodnj.)

goči odpošiljatev blaga. Na to stališče se je toženec sam postavil v svojem pismu z dne 14. septembra, češ, da je promet v Švico zaprt, da pa naj tožnik pride in drva prevzame, pa plača. Tožitelj je pa za to imel čas vsaj do 25. septembra. Toženčev odstop od pogodbe, ki ga je očitno povzročil njegov dobavitelj Fr. Sk. s svojim stornom, je kršil pogodbo s tožnikom, in mora toženec povrniti tožniku škodo, ki mu je radi tega nastala. Dognano pa je, da je bil tožnik drva že naprej prodal za 5.000 Din više nego je bila pogojena cena s tožencem, in da je moral svojemu odjemalcu plačati po pogodbi dogovorjeno konvencionalno kazen po 1.000 Din za vagon.

Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo. — Iz korespondence sledi jasno, da toženec izvoza drv v Švico sam ni jemal za pogoj obstoja sklenjene pogodbe, ki je bila spričo navedena za obe strani obvezna in ki jo je toženec kršil s tem, da jo je 16. septembra storniral. Radi tega ni bilo potrebe, da se zasliši postajni načelnik v V. za pričo o tem, če je bil izvoz v Švico prepovedan, ne glede na to, da je priča K. izpovedal, da je tedaj bil izvoz v Švico prost. Radi tega in ker se toženec tudi naknadnega roka členu 356. trg. zak. ni držal, odgovarja tožniku za škodo, ki mu je iz tega njegovega ponašanja nastala (čl. 355. trg. zak.). Škoda pa, ki jo zatrjuje tožnik, je v obeh smereh dokazana po priči K.-ju. Če pa toženec izvaja, da bi se bil tožnik mogel kriti z nakupom drugega blaga po isti ceni, je le pripomnil, da je to bila pač tožnikova pravica, nikakor pa ne dolžnost, in je ta prigovor neupoštevano.

Revizijsko sodišče je pa obe sodbi razveljavilo in stvar vrnilo prvemu sodišču, da ponovno razpravlja in razsodi. — Iz korespondence je razvidno, da je tožitelj vključil temu, da ga je toženec ponovno obvestil o prepovedi izvoza drv v Švico, ostal pri tem, da se pogodba točno izpolni, in da je s pismom 19. septembra, navzlic toženčevemu odstopu od pogodbe z dne 16. septembra, zahteval izpolnitev pogodbe in dal tožencu naknadni rok osmih dni. Ta naknadni rok je bil torej izdan, preden je dobavni rok potekel. Če se še vpoštevata, da je toženec mogel tisti dopis dobiti po pošti še le par dni po 19. septembru, se je dobavni rok s tem podaljšal za 4 do 5 dni, dočim se naknadni rok praviloma daje še le po preteku dobavne dobe. Sicer je pa bil naknadni rok nepotreben glede na to, da je toženec 16. septembra določeno izjavil, da odstopa od pogodbe, da jo torej neče izpolniti.

Toda če je bil v resnici prepovedan izvoz drv v Švico s postaj V. in S., potem je bila izpolnitev dobavne pogodbe tako, kakor je bila sklenjena, nemogoča (§ 878. o. d. z.). — V tem pogledu ne zadostuje izpovedba priče K.-ja, ki le vobče govori o tem, da je bil izvoz drv v Švico dovoljen; toda iz tega pričevanja ne izhaja, ali je bil tak izvoz pa zabranjen s postaj V. in S. Ne sme se prezreti pri tem pričevanje priče M. K., ki je potrdila, da so drva že nalagali v vagon, da pa so morali to opustiti in po zapovedi postajnega načelnika v V. drva zopet iz vagona zložiti. Dokaz po izvedbah pri postajnem načelnstvu v V. o zatrevanju prepovedi se je torej bil moral izvesti.

Prav tako je bilo z ozirom na storno pogodbo z dne 16. septembra važno, da se ustanovi po izvedencih, ki poznajo krajevne razmere, da li je bilo tožniku mogoče kriti se, kadar je hotel, z drvni po isti ceni. — To je važno zato, da se ugotovi, dali sme tožitelj zahtevati kot odškodnino razliko, za kolikor je dvra K.-ju dražje prodal. Ni šlo namreč za določena drva, temveč za generelno dobavo drv in je kupčeva dolžnost, da se krije drugod, če je to mogoče, in šele, če je to nemogoče, ima pravico do razlike kot izgube pri dalje prodanih drvih. Tako je razumevati navade poštenega prometa (§ 914. obč. drž. zak.).

V obeh teh smereh je še dopolniti postopanje in sprejeti dokaze, radi česar je bilo obe podsodni sodbi razveljaviti.

Pripominja se pa, da omenjeni dve okolnosti (prepoved izvoza drv v Švico s postaj V. in S. ter možnost kritnega kupa po isti ceni kadarkoli in kjerkoli drugod) niso posebne važnosti, kar se tiče odškodnine radi plačane konvencionalne kazni v znesku 10.000 Din. — Vpoštevati je namreč, da dobavna pogodba, sklenjena med tožiteljem in tožencem, ni imela značaja fiksnega posla. Tožitelj je torej moral računati z možnostjo, da toženec do 25. septembra pogodbe ne izpolni in da bode on v tem primeru dolžan dati tožencu naknadni dobavni rok, tako da bi se ta primerno podaljšal. Njegova krivda je torej, da je sklenil s K.-jem dobavno pogodbo z rokom 25. septembra tako, da mora sicer plačati konvencionalno kazen po 1000 Din za vsak vagon. — Tudi sicer se tožencu plačilo te konvencionalne kazni ne more naprčiti, ko ga tožitelj o njej niti ni obvestil, in sploh ni krivda toženčeva, da sklepa tožitelj pogodbe na take konvencionalne kazni; sklenil jih je pač na lastni riziko. — V tem pogledu je prisojna zneska 10.000 Din tožniku pač pravno pomotna.

R. St.

Trgovina.

Cene na debelo v Italiji stalno padajo. Kakor zatrjuje agencija »Volta« na podlagi podatkov statističnega urada, padajo cene na debelo življskim potrebščinam v Italiji stalno. Cene na debelo, ki so bile še pred nekolikim časom v primeri z drugimi državami v Italiji najvišje, so se v poslednjem času znatno znižale. V prvem tednu septembra so bile cene na debelo v Italiji enake onim v Angliji, medtem ko so bile v istem času cene na debelo v Nemčiji višje za dve točki, v Združenih državah pa za 4 točke, če prav bitka za znižanje cen, zaključuje agencija, še ni dokončana, vendar se lahko računa na njen uspešen izid.

Industrija.

Češkoslovaška industrija špirta. Špirtova industrija obeh skupin v Češkoslovaški je zaprosila vlado za zvišanje kontingenta na polnih 600.000 hl in utemeljuje prošnjo z veliko množino krompirja ter z zboljšanjem prodajnih razmer za špirit. Finančno ministrstvo je predlagalo zvišanje kontingenta na 575.000 hektolitrov, za 25.000 hl več kot lani. Vladi je dana možnost, da tekem kampanje kontingent zviša, če smatra to za potrebno, in je torej zvišanje na 600.000 hektolitrov še zmeraj izvedljivo.

Rumunska petrolejska industrija. Produkcija petroleja v Rumuniji v prvem letošnjem polletju se je dvignila za ca 250.000 ton, v primeri z letom 1926 za 16%. Povprečna mesečna produkcija je znašala v prvi lanski polovici 251.000 ton, letos pa 293.000 ton. Zadnje predvojno leto 1913 izkazuje samo povprečno mesečno produkcijo 103.000 ton. Močni dvig produkcije sta pa prinesli šele zadnji dve leti; številke za 1923 in 1924 sta pod številko leta 1913.

Koncern srednjeevropskih tvornic klobukov. Z Dunaja poročajo, da se je s sedežem na Dunaju ustanovil koncern tvornic za klobuke, kateremu pripadajo obrati v Avstriji, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Poljski in Nemčiji. Katera naša podjetja so v tem koncernu, nam ni znano.

Rumunski sindikat špirta. Na pobudo rumunske vlade ustanovljeni sindikat špirta je pričel z delom. Prva njegova naloga je, da prepreči prodajo takozvanega črnega špirta ter da uredi vsa vprašanja, ki so v zvezi s produkcijo špirta in z njegovo trgovino. Dalje vodi sindikat izvoz špirta ter predelanega krompirja in koruze. Predsednik sindikata je baron Neumann.

Obrt.

Tehnična srednja šola za lesno industrijo v Sarajevu. Ta šola se je preselila iz Drvara v Sarajevo, kjer bo nadaljevala kot oddelček tamošnje tehnične srednje šole svojo važno prosvetno misijo. Šola vzgaja tehnike srednješolske kvalifikacije za lesno industrijo. Vpisovanje za učence izven Sarajeva bo 21. t. m. od 9. do 12. ure. Pouk prične v prvem razredu 22. t. m., v ostalih razredih pa 1. oktobra.

Tečaj za mizarstvo detaljno risanje, ki ga prireja Urad za pospeševanje obrti pod nadzorstvom g. strok. učitelja Josipa Tratnika v prostorih Srednje tehnične šole v Ljubljani, se bo zopet otvoril dne 2. oktobra t. l. Poučevalo se bo vsako nedeljo od 8. do 12. Tozadevno se obveščajo vsi dosedanjí obiskovalci, sprejemajo pa se tudi še novi interesi, ki naj se takoj ustмено in pismeno priglasijo pri gornjem uradu, Krekov trg 10, kjer dobe vsa podrobna obvestila.

Denarstvo.

Stanje Narodne banke 8. t. m. (vse v milijonih dinarjih); v oklepajih razlike napram stanju od 31. avgusta: Aktiv: kovinska podlaga 488 (—3), saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 1338.1 (— 5.7), posojila na menice 1261.8, na vrednostne papirje 237.6, skupaj 1489.5 (+ 40.2). Pasiva: Obtok bankovcev 5784.9 (+ 156.8), državne terjatve 144.1 (— 14.6), žirovne terjatve 937, terjatve po raznih računih 395.7. Ostale postavke so ostale nespremenjene.

Hranilnice v Češkoslovaški. Hranilne vloge češkoslovaških hranilnic na koncu prvega letošnjega polletja so v 374 zavodih znašale 14.408.000.000 Kč. Na češkoslovaške občinske hranilnice je prišlo 8.970 milijonov Kč, hranilnic je bilo 204; na 168 nemških hranilnic je prišlo 4.579 milijonov Kč in na obe zvezni hranilnici v Pragi in v Brnu 857 milijonov Kč. Napredek v prvi letošnji polovici ni velik, ker je šlo veliko vlog v stavbno delavnost in ker je bilo veliko denarja naloženega v vrednostnih listinah.

Hmelj.

Položaj na hmeljskih tržiščih. V sredo 14. t. m. se je v Zlatcu nakupovanje nadaljevalo. Cene so se gibale med 2000 — do 2300 Kč za 50 kg. V Nürnbergu je bil istega dne prvovrstni hmelj nespremenjen, drugovrstni v cenah tlačen.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev za polt. okraj Slovenjegrade in Prevalje naznanja svojih članom odlok velikega župana marib. oblasti O. br. 1389/1 z dne 20. junija 1927, s katerim so bile sledeče spremembe gremijalnih pravil odobrene, in sicer:

I. § 11/a, 2. odst., 1. stavek (sprememba): »Vpisnina, ki jo je plačati vajencem, se odmeri na Din 40.—, oprosnina na Din 70.—.«

II. § 11/g (spremenjen): »Vsak član sme zaposlovati po 1 vajenca in na dva pomočnika še po 1 vajenca več, toda skupno ne več kot 3 vajence.«

III. § 14, 4. odst. (spremenjen): »Vsak član, ki na novo pristopi k gremiju, mora plačati sprejemnino (inkorporacijsko pristojbino) katera znaša: za delniške družbe, trgovine z mešanim blagom, deželni pridelki, vinom na debelo ali lesom Din 1000, za ostale trgovinske kategorije Din 300. Ako ne dobi obrtne pravice mu mora gremij vrniti vplačano pristojbino.«

Člani, kateri posedujejo gremijalna pravila, naj blagovolijo ista popraviti ter se po istih ravnati.

RAZNO.

Izseljeniška kvota izčrpana. Izseljeniški komisariat poroča, da je naša kvota za izseljevanje v Zedinjene države za kvotno leto 1926 — 1927 popolnoma izčrpana.

Oblastni urad za posredovanje nameščenja privatnih nameštencev, Ljubljana, Gledališka ulica šte. 8, ima v svoji evidenci sledeče brezposelne nameščenice: 15 trgovskih pomočnikov in prodajalk raznih strok, 5 blagajničark, 2 laboranta za proizvajanje špirta, 10 knjigovodij, pomožnih in samostojnih bilancistov, 18 korespondentov v raznih jezikih, 6 poslovodij, 8 administrativnih uradnikov in uradnic, 3 obratovodje za kemično podjetja, 6 rudarskih tehničnih uradnikov, 5 pomožnih carinskih posrednikov, 3 praktikante za urade in trgovine, 9 kontoristinj, 18 skladiščnikov, 2 izložbeni aranžerja, 3 trgovske potnike, 7 stenoigratini, 3 rudarske geometre, 2 drogištar in 1 šumarsko - ekonomskega uradnika. Povpraševanje: 1 prodajalka in 1 uradnik, perfekten strojepisec, več madžarskega jezika.

Elektrificirana glasba. Iz Moskve poročajo o novi iznajdbi o elektrificirani glasbi. Po iznajditelju, nekem Termenu, se imenuje ta instrument »Termenovox«. Instrument obstoji iz dveh enakih s katodskimi svetilkami opremljenih aparatov, ki proizvajajo menjalni tok. S pomočjo teh aparatov proizvajajo glasove in sicer na najmanjši gib roke. Igralec se ne utruja, le zelo natančen, mora biti samo en milimeter razlike v roki povzroči zelo različen glas. Ojačanje ali slabšanje glasu se regulira z drugo roko. Prednost instrumenta je ta, da lahko proizvaja četrtinke, osminke, šestnajstinke in še manjše dele glasu.

Natečaj za načrte novega dela Sušaka. Ministrstvo prometa je odobrilo natečaj za načrte novega dela na Sušaku, ki bo obsegalo nov kolodvor, nov park, pošto, hotel in vse druge zgradbe v tem delu mesta, in za tem nov most, ki bo spajal Brajdico z Delto. Preko mostu bodo položili tračnice do luke, kjer bodo zgradili novo carinsko skladišče. Sušak bo z novimi zgradbami znatno povečan in bo eno izmed najlepših naših pristanišč.

Ameriški pridelek. Ameriški poljedelski urad označa stanje jare pšenice z 82.7% napram 58.4% v isti dobi lanskega leta. Pridelek bo dal najbrž 308 milijonov bušlov napram lanski cinitvi 212 milijonov in faktičnemu pridelku 205 milijonov bušlov. Koruzo cenijo na 69.7% proti 73.8%, oves pa na 70.3% proti 69.7%, pridelek na 2457 oziroma 1191 milijonov bušlov proti lanskim 2645 oziroma 1254 milijonom bušlov.

Nemški državni dohodki. — Dohodki nemške države na davkih, carinah in datjavah so v juliju z 948 milijoni daleko prekoračili junijske dohodke in tudi dohodke drugih mesecev. To je bilo tudi pričakovati. Skupni državni proračun je računil z letnim 7% milijardami; prvi štirje meseci proračunskega leta so dali 2874 milijard, torej ca 290 milijard več kot predvideno letno tretjino. To je posledica vplačil v dveh mesecih, ki plačata vsako leto več kot ostali meseci.

Zito. Najvažnejši moment na svetovnem žitnem trgu v zadnjih dneh je bil ta, da računi Kanada letos s sijajnim pridelkom. Uradno cenijo letošnjo pšenico letino na 450 milijonov bušlov, kar prekaša celo lanski rekordni pridelek. Pripomnimo, da so cenili letino še pred enim mesecem na 357 milijonov bušlov, najbrž vsled špekulacije na hausse. Na podlagi sedanje cenitve računijo z eksportnim previškom 320 milijonov bušlov, pa imajo še od lani 40 milijonov bušlov neporabljene rezerve. Po vsem tem je krita svetovna poraba ne samo po kvantiteti, temveč tudi po prvovrstni kvaliteti, ker pridelala Kanada prav izvrstno pšenico. Mislimi bi, da bodo zato cene rapidno padle. Pa ne bodo; kanadski pool je, kakor vemo, sedaj še bolj močan in je nakupil velik del pridelka, da ne bi prišle prevelike množine naenkrat na trg in bi tako pritiskale preveč na cene. Tudi v U. S. A. se tvori enak pool, z istimi cilji. Nadaljni razvoj položaja se more le težko presojati, ker je svetovni trg danes popolnoma v rokah špekulacije.

Amerika hoče zvišati eksport v Evropo. Ravnatelj ameriškega urada za zunanjo in notranjo trgovino Julij Klein je podal uradno izjavo o evropskem gospodarskem položaju in je ugotovil, da izkazuje ta položaj razveseljiv napredek. Evropejci so spoznali, da je nemogoče doseči normalno stanje predvojne dobe in da je vsako tozadevno prizadevanje brezuspešno. Od leta 1918. naprej se pričinja nova doba gospodarstva. Sedanja naloga ni vzpostavitev zastarelih razmer, temveč nova prilagoditev na čisto spremenjeni gospodarski položaj. Zboljšanje evropskega gospodarskega položaja pa pomeni zvišano evropsko nakupno moč. Ameriški eksport mora biti sedaj oprezen in mora gledati, da prodré v Evropo; evropske razmere dopuščajo nadaljnjo izdatno zboljšanje. Z veseljem ugotavlja Klein, da ni v evropskih gospodarskih krogih nobene trpkosti in sovravnosti napram Ameriki.

Po svetu. Sladkorna pesa v Čslov. se je v zadnjih tednih enakomerno razvijala in je bila kvalitativno in kvantitativno nekoliko boljša kot lani. Sladkorna vsebina je znašala 15.31% napram 15.20 odstotkom lani in 14.90 % pred dvema letoma. Gomolj tehta 380 gramov, lani

373 g. Zelo dobro je na Moravskem in Slovaškem, na Češkem pa ne tako. — Dobavo električnih kablov je naročilo mesto Beograd na Češkoslovaškem. Gre za več ko tri milijone dinarjev. — Tovarne umetne svile v Čsl. so prav dobro zaposlene, kar je v zvezi s konjunkturo te industrije v vsem svetu. Čsl. tovarne imajo dela do konca leta. Obra- te razširjajo, ker so prepričani, da sedanja konjunktura ni začasna in da ima ta industrija sploh veliko bodočnost. Kapaciteto obeh velikih tovarn neprestano dvigajo. — Predsednik newyorške Federal Reserve Bank, Mac Garrah, je odpo- toval iz New Yorka, da se udeleži seje Nemške državne banke. — Čsl. finan- čno ministrstvo je dovolilo ustanovitev treh novih kmetijskih združenih tovarn špirta. Prodnikijski kontingent za prvo kampanjo je določen na 300 hl. — Ame- riški zakladni urad je dovolil, da se pre- poved francoskih posojil v Ameriki de- loma omeji. Franciji naj bo s tem omo- gočeno, da dobi posojila z nizko obrestno mero in da poplača z njimi starejša po- sojila. — Sindikatne cenitve za prodajo nemškega kalija v septembru gredo na 900.000 met. stotov, pa bodo prekorače- ne, ker je začelo poljedelstvo zelo po- vpraševati. — Dohodki Mednarodne dru- žbe spalnih vagonov (Wagons-Lits) so znašali v lanskim mesecih januar do ju- lij 128.655.000 frankov, v letošnji dobi pa 209.542.000 frankov, so se torej izred- no dvignili. — Teagle, predsednik Stan- dard Oil Co of Newjersey, je dejal, da je prodaja sintetičnega gazolina, v kolikor se tiče U. S. A., še v daljni daljavi. — Upravni svet Standard Oil Co of Indiana je sklenil zvišanje glavnice od 250 na

375 milijonov dolarjev s pomnoženjem števila delnic od 10 milijonov na 15 mi- lijonov v nominalni vrednosti po 25 do- larjev. — Italijanske banke so napravi- le nov tip čeka, »assegno limitato« ime- novan; izdajajo ga v zvezkih po 10 kosov na 200, 500 in 1000 lir. Lahko ga izstaviš na vsako poljubno vsoto pod označeno najvišjo izmero, vplačaš ga lahko pri vsaki bančni podružnici. — Položaj čsl. tekstilne industrije, ki je bil še v letoš- nji pomladi zelo nezadovoljiv, se je v zadnjih mesecih bistveno zboljšal. To- varne vseh vrst so sedaj polno zaposle- ne in imajo naročil za več mesecev. Tkal- nice delajo s polno paro in nastavljajo vedno nove delovne moči. — Zaključki preteklega poslovnega leta nemške Ha- page so zadovoljivi. Skupna tonaža ladij skupaj z ladjami družbe Stinnes znaša 1.013.000 brutoregisteron proti 850.000 tonam na koncu leta 1926. Okoli 50% brodovja so v zadnjih letih modernizira- li. Vse brodovje je sedaj polno zavaro- vano. — »Matin« poroča, da bo najela Francija v Ameriki vseeno konsolidacijsko posojilo v znesku 70 milijonov do- larjev. Posojilo naj služi v odplačilo ene- ga prvih francoskih vojnih posojil. S po- sojilom dosežejo Francozi obrestni pri-

hranek dveh odstotkov. Ker gre za no- vo posojilo, ameriška vlada ne bo ugo- varjala. »Matin« pravi, da se bo posojilo podpisalo že v najkrajšem času. — An- gleška industrija klobukov zahteva za- ščitno carino na klobuke. Kot glavni vzrok navaja dejstvo, da je čsl. konku- renca, ki je bila že zmeraj živahna, vsled znižanja čsl. produkcijskih stroškov še bolj narasla. Vendar presoja uspeh za- htev angl. tovrstne industrije zelo skep- tično. — Od že imenovanega zvišanja ogrskega kontingenta špirta od 240.000 na 360.000 hl bo prišlo 80.000 hl na to- varne in 40.000 hl na poljedelske žgal- nice. Pravijo, da je nova odredba v inte- resu večje produkcije in dvigovanja živi- noreje ter agrarne produkcije (krompir, kruza). Tekom zadnjih let se je posreči- la prodaja ogrskih zalog špirta v ino- zemstvo.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava 1035 impregniranih drog. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje po pooblastilu Ministrstva po- šte in telegrafa št. 39928 od 9. IX. 1927 v skrajšanem roku prvo pismeno dražbo za dobavo 1035 impregniranih drog.

Dražba bo dne 7. oktobra 1927 ob 11. uri v pisarni direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5 odstotkov, ali, če je inozemec, 10 od- stotkov) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem ura- du poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 23. septembra t. l. ponudbe glede dobave vijakov in matic ter glede dobave železne pločevine, kot- nega železa in osov. — Direkcija dr- žavnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 27. septembra t. l. ponudbe glede dobave gasilnega orodja; do 29. septembra t. l. pa glede dobave olja in bencina. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 10. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg jam- skih tračnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. septembra t. l. pri Komandi-Dravske divizijske ob- lasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1927 do 31. marca 1928. Dne 3. oktobra t. l. pri Komandi Gra- nične trupe, inženjersko odeljenje v Skoplju glede dobave raznih telefonskih aparatov in central. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Pri direkciji državnih železnic, ekonom- sko odeljenje, v Ljubljani se bo vršila dne 8. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 115 komadov mrež za gra- moz in raznega kovinskega orodja (se- kire, krampi, lopate, ključa, ključji za vijake). Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

Oblastno koncesijonirani mednarodni informacijski zavod Viktor Blažič, Ljubljana, Rožna ulica št. 33/1.

se priporoča interesantom za preskrbo strokovno izvedenih trgovskih, trgovsko-kreditnih in zasebnih informacij po brezkonkurenčnih cenah.

Zahtevajte prospekt!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

USTANOVLJENA 1900.

Delniška glavnica:
Din 50.000.000.—
Rezervni zakladi nad
Din 10.000.000.—

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Logatec

Maribor
Metković
Novi Sad

Novomesto
Prevalje
Ptuj

Rakov
Sarajevo
Slovenjgradec

Split
Trst

Brzljavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon št. 2861,
2472, 2502, 2503.

Se priporoča za vse v bankno stroko spadajoče posle.

Na veliko. **GALANTERIJA** Nizke cene.
D. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, vilice (pribor) alpaka, aluminium, škarje za prirojevanje in obrezovanje trti, žepni noži, glavniki, razni sukanci, dreta, svila v vseh barvah samo pri **Josip Petelinc-u, Ljubljana**
Blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.
Postrežba točna. Nizke cene. Na veliko.

Izdelovanje oljnatih barv, firneža, le- kov in steklarskega kleja. — Zaloge kemičnih in rudinskih barv. — Po- trebščine za slikarje, pleskarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

IVAN JANČAR

Trgovina Miklošičeva cesta 4
Skladišče Vidovdanska c. 14.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pra- žene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Vse vrste trgovske knjige kot: amerikan- ski journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudim s svojimi prvovrstnimi izdelki naj- ugodneje

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

P. n. trgovcem društvom in organizacijam!

KOLEDARJE za leto 1928

Izvršuje v vseh oblikah tiskarna „MERKUR“ v Ljubljani

Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
Naročila sprejema in izvršuje koledarje že . . . sedaj . . .

VINOCE
tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoder- nejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, indu- strijcem in obrtnikom za naroča- nje, razširjanje in inseriranje.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNIČA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelj in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.